

EL CONFLICTE OBRER A BOCAIRENT

A TRAVÉS DE LA PREMSA ESCRITA (i III)

Deixàvem l'article de l'any anterior a les acaballes de 1922, quan semblava que la vaga s'havia resolt i les aigües estaven més calmades a Bocairent ! es més lluny de la realitat "I 192# el malestar obrer, que en realitat continuava latent, va tornar a \$rendre vol i la vaga es re\$rendria amb més %or&a si ca\$ que l'any anterior

Les festes de Sant Blai de 1923

' s evident que ca\$ as\$ecte de la vida dels bocairentins era ali(a la di%)cil situaci* social que es vivia al \$oble De %et, les %estes de moros i cristians també es van veure a%ectades +a %ilà de , oros , arins no va \$artici\$ar en aquelles %estes ni en les de l'any 192- "questa %ilà .a havia \$atit \$roblemes que li havien im\$edit \$artici\$ar en el \$er)ode com\$res entre els anys 191/ i 1910, també anys de di%icultats i con%lictivitat , algrat tot, la %ilà va continuar durant el bienni 192#12- %ent la ratlla i no va interrom\$re la vida del maset

2l 2- de gener de 192# el 3Diario de 4alencia3 es %eia ress5 dels dubtes que semblava hi havia en quant a la celebraci* de les %estes d'aquell any 2n un article que inclo6a la \$rogramaci* de les %estes, on no %altaven els actes \$rinci\$als ni d'altres .a desa\$areguts com la retreta del dia de l'entrada "[...] *con hermosos faroles y elevación de globos*3 o l'acte del contraban entre contrabandistes i granaders la matinada del dia de moros i cristians, comen&ava dient7 3*Después de muchas dudas y cabildeos motivados por las circunstancias deplorables por que atraviesa la villa desde hace cerca de un año, el buen sentido se ha impuesto y ha acordado celebrar la fiesta de moros y cristianos, que desde tiempo inmemorial se verifican todos los años en honor del Patrón San Blas, Obispo*3

"I mes de mar& la situaci* de con%lictivitat .a es %eia de nou \$alesa i els \$roblemes s'agreu.aven en algunes em\$reses del \$oble 2l dia 8 d'aquell mes el diari 3+as 9rovincias3, a l'a\$artat de notícies del govern civil, \$ublicava7 3*Ayer mañana visitó al gobernador civil una comisión de obreros de Bocairente, con objeto de hablarle de la detención, que estiman infundada, de determinados compañeros, huelguistas de la fábrica de tejidos instalada en aquella localidad, como sospechosos de la redacción y publicación de una hoja, explicando las circunstancias del paro, en la cual hoja se ha creído ver conceptos injuriosos para la guardia civil*3

Les eleccions d'abril de 1923

9er al dia 29 d'abril de 192# el govern del liberal : arc)a 9rieto havia convocat eleccions generals ;les <orts estaven sus\$eses des de desembre de l'any anterior=, les >limes abans de la consecuci* de la Dictadura de 9rimo de !ivera ;setembre de 192#1gener de 19#/=, que a\$legaria enmig d'una not5ria con%lictivitat social agreu.ada \$er la crisi econ5mica que venia so%rint el \$ajs des del 1919 amb la contracci* dels mercats euro\$eus al %inalit?ar la : ran : uerra, a la qual s'a%egiren els %racassos de la \$ol)tica colonial al , arroc, destacant el desastre d'" nnuat al 1921 " mb aquesta dictadura es donaria \$er %inalit?ada la ! estauraci* Borb5nica i el *turnisme* de \$artits instaurat \$er <@novas del <astillo

"leshores tan sols hi havia su%ragi mascul), i en molts districtes tan sols es va \$resentar un candidatA i en els que hi havia més d'un, va intervenir el sistema *caciquil* \$er assegurar l'elecci*

dels di\$utats que a\$areixen a l'encasellat¹ 2l candidat liberal al districte d'2nguera, al que \$ertanyia Bocairent, era " \$aricio "lbiBana, el qual va denunciar la conducta de l'alcalde de Bocairent, el senyor <abanes "ix) ho recollia 3+a <orres\$ondencia de 4alencia3 el 21 d'abril de 192# en un article titulat 3Una protesta3, on indicava la visita del candidat liberal a la seua redacci* \$er a \$rotestar contra l'actitud de l'alcalde, el qual 3Tomando como pretexto una huelga que quedó solucionada hace seis meses, y erigiéndose en presidente del Consejo, ha decretado por sí y ante sí la suspensión de las garantías constitucionales y no consiente que circulen por las calles grupos de más de tres personas, ni que se manifiesten públicamente las ideas, ni se celebren reuniones de carácter electoral... si van, naturalmente, contra el candidato oficial. Para mantener esta actitud el Alcalde ha conseguido concentrar 25 ó 30 guardias civiles, y en aquel pueblo no se mueve ni una rata que huelga a oposición. El señor Aparicio Albiñana nos ha dicho que contra la ingerencia de la benemérita en estas bajas pasiones políticas, había dirigido un telegrama de protestas al director general del instituto. Decididamente, van a ser las elecciones un modelo de sinceridad3 Cinalment, el candidat conservador, <arlos Dern@nde? +@?aro, %ou el que va guanyar al districte d'2nguera

Mesos de conflitivitat

" %inals de maig les notícies es \$reci\$iten, i %ins a %inals de .uliol, el con%licte de Bocairent es not)cia continuada a molts diaris i es debat incl>s al <ongrés dels Di\$utats

2l 2# de maig 3+a <orres\$ondencia de 4alencia3 re%lectia que havia rebut una carta de la societat obrera +a 4ictoria, on indicaven que \$ersistia la vaga iniciada tret?e mesos abans en la %àbrica d'2nrique Beneyto i el seu germà " la carta es queixaven "[...] de la pasividad de autoridades y personalidades, habiendo recurrido los huelguistas a todos los medios legales, sin lograr una solución favorable para patronos y trabajadores. Protestan de atropellos sufridos, y anuncian la huelga general para el viernes3, dia 2E de maig Des del \$eri5dic re%lexionaven 3[...] que las autoridades debían realizar el último esfuerzo en pro de una solución satisfactoria, sin vencedores ni vencidos, antes que Bocairente sea teatro de desagradables sucesos3 "l dia següent, era el 3Diario de 4alencia3 qui recollia a les seues \$àgines la carta enviada \$er +a 4ictoria, on \$odem llegir que 3[...] con una abnegación rayana en el heroísmo todos los compañeros de esta Sociedad continúan sacrificando parte de su jornal para sostén de los huelguistas [...] No falta quien dice y sostiene que los obreros de ésta sólo tienen odio a los patronos y pocas ganas de trabajar. A lo primero contestamos que ninguno de ellos ha sido molestado en su persona y cosas; a lo segundo, ¿será mucho pedir trabajar en las mismas condiciones que trabajen en las restantes fábricas? Todo esto nos obliga a declarar la huelga general el viernes próximo, día 25, por solidaridad3 Fignaven la carta el \$resident de la societat +a 4ictoria Guan Bautista 9ére?, i el secretari Crancisco Blasco

¹ L'"encasellat" era una operació mitjançant la qual el ministeri de la Governació emplenava les «caselles» corresponents als districtes amb els noms dels candidats que el Govern estava disposat a protegir. Aquests candidats podien ser del partit en el govern (aquells que havien aconseguit el decret de dissolució de les Corts i organitzaven les eleccions per a fabricar-se una majoria) o de l'oposició. Abans de les eleccions, l'Estat es dividia en circumscripcions uninominals, és a dir, circumscripcions en les quals només guanyava una persona, per sufragi majoritari, i no proporcional. En funció del resultat que es preveia obtindre, des del ministeri de la Governació es calculava qui havia de guanyar en cada circumscripció, i després d'àrdues negociacions entre les diferents forces polítiques es decidien els candidats. Posteriorment, perquè a que aquest resultat fora el que realment s'obtinguera, el Govern es posava en contacte amb els Governadors Civils (que, originàriament, eren els representants del Ministeri de Foment), i el Governador buscava l'acord amb els cacics del seu marc de competència per a aconseguir ajustar els resultats d'aquest als desitjos del Ministeri. Els cacics, que controlaven els diferents càrrecs importants (als ajuntaments, jutjats, etcètera), actuaven d'acord a la seua influència, i sovint imposaven la seua voluntat al representant governamental. Els mecanismes fraudulents començaven per la manipulació del cens electoral, en el qual apareixien difunts i individus desconeguts, els vots dels quals eren aprofitats per qui demostrava major habilitat en la suplantació i la duplicació de sufragis.

Fi des de la redacció de 3a correspondència de València demanaven que les autoritats es feren càrrec de la solució del conflicte, eixe mateix dia 2n se celebrava una reunió en el despatx del governador civil de València, Caballero y Sureda, on estigueren presents els germans Beneyto, el representant de la càmera de comerç, el diputat provincial Leandro Bataller i de la circumscriptió Hèctiva 1ª Ibáñeta i els inspectors regional i provincial de treball per tal de buscar una solució al conflicte que arrossegava Bocairó des de feia tretze mesos. Ho va haver-hi representants dels treballadors en vaga. El dia següent el diari "El Pueblo" publicava una notícia on reflectia el resultat de la reunió, que es va allargar durant dos hores i mitja, i en la qual el governador va fer un rèplica al conflicte i a les gestions que s'havien fet per solucionar-lo, "[...] excitando á los patronos á que buscaran el medio de terminar la huelga en beneficio de todos"

"Cabada la reunió, Caballero y Sureda va manifestar a la premsa que des de la seua arribada al càrrec aquest assumpte havia estat el que més l'havia preocupat, "[...] hasta el extremo de que ha dirigido al ministerio de Trabajo varias comunicaciones relativas á esta huelga; ha excitado el celo de los inspectores de Trabajo para que intervinieran buscando una solución satisfactoria, y no ha dejado de la mano á la Junta local de Reformas Sociales, para que no parase de realizar toda clase de gestiones cerca de patronos y obreros, con el fin de hacerles llegar á un acuerdo satisfactorio". 4a afigir que dies abans havia reunit al seu despatx al senyor Bataller, el representant dels patrons, i als obrers comissionats dels vaguistes, i que quan pensava que s'havia aconseguit una solució "[...] vió con disgusto que el conflicto seguía en pie por la intransigencia de los unos y los otros. Terminó diciendo que en este asunto se ha mezclado la política, destestable en este caso, y que no hay medio ninguno para solucionar la huelga, cuando los huelguistas piden una cosa y los patronos otra".

huelga general. El paro es absoluto en los obreros y obreras de la industria textil y afecta a unos 600. Hasta ahora no han ocurrido incidentes 321 Debate 3 alegia que 3[...] la actitud de los huelguistas es en extremo correcta 2n vista de l'actitud d'uns i altres, el governador va telegrafiar al Instituto de Normas Fociales i al ministeri de Kereball, Ser Sotar en les seues mans la soluci* del conflicte 9er la seua banda, l'alcalde de Bocairent havia convocat a la Junta local de Normas Fociales

La postura dels obrers catòlics

" finals de maig de 192# la postura dels obrers catòlics es va manifestar de diferents maneres en la premsa de l'Àlgeria 2n primer lloc, el 28 de maig tant a las Provincias 3 com el 3Diario de Valencia 3 insereixen a les seues pàgines la mateixa notícia provinent del ca\$ i casal en relació a la postura de la Confederación de Obreros Católicos 3 *En pro de los obreros de Bocairente. La junta directiva de la Casa de los Obreros acordó anoche manifestar públicamente que los huelguistas de Bocairente, por la causa que defienden, tienen toda la simpatía, y acordó también celebrar en su casa de la calle de Caballeros un mitin de adhesión a aquellos obreros y de protesta contra la pasividad de las autoridades en resolver el conflicto de Bocairente* 3

21 #1 de maig diferents rotatius van reflectir a les seues pàgines el resultat del miting a l'Àlgeria 9er exemple, el 3Diario de Valencia 3 ens informava de que l'acte, començat a les set i mitja de la vesprada, havia estat molt concorregut, no només de treballadors, també d'altres persones que volien saber el que estava succeint a Bocairent 2n primer lloc va prendre la paraula un obrer de Bocairent, el senyor , iralles, 3[...] quien expuso la génesis y el desarrollo de la huelga y sus posibles consecuencias". " continuació parlaren els senyors : imeno, Diarrubia, Steve i +aho?, 3[...] que atacaron a los causantes del conflicto, se ofrecieron y alentaron a los huelguistas en nombre de las respectivas entidades que representaban, censuraron el proceder y la pasividad de las autoridades, que reconociendo y confesando que la razón está de parte de los obreros, no imponen una solución de justicia 3, ahora que reclamaven una soluci* a la vaga

Finalment, es publicaven les conclusions 7 la primera d'elles era que la soluci*, des d'un principi, 3[...] hubo de ser una transacción que satisficiera la dignidad de todos, y aquí no ha pasado nada, como propusieron y han venido sosteniendo los obreros". La segona era que 3[...] rechazada toda fórmula de armonía por el patrono, ha debido y debe imponerla la autoridad [...] Y la misma autoridad ha comprendido que tal era su deber, implantando por real decreto los Comités paritarios, por medio de los cuales lo habrá de cumplir 3 9er 5 es queixaven de la seua passivitat, a que no s'havia dictat la corresponent real ordre del reglament Ser a la seua aplicació 2n la tercera i la quarta conclusió parlaven del conflicte social generat al vulnerar-se la dignitat i els drets dels obrers en vaga, agreuat 3[...] por el justo clamor y la huelga general producida en lógica solidaridad por todos los obreros textiles de Bocairente, que se sienten despreciados en sus compañeros los huelguistas de la casa Beneito hermanos 3, queixant-se a més de la presència d'esquirols a les fàbriques Després anhelaven una soluci* harmònica que passava pel 3[...] reingreso en sus puestos de todos los huelguistas y la moderación en el castigo del obrero despedido, motivo de la huelga 3, i que la imposició de la soluci* vinguera de mà dels comitès paritaris o de la mà (rria de les autoritats, sense imsortar-li l'amenaça del Sotr de tancar la fàbrica, 3[...] porque deber de la autoridad fuera entonces obligarle a indemnizar pecuniariamente de los prejuicios a los obreros y hasta meterle en la cárcel por su desobediencia 3 Kancaven les seues conclusions amb la següent relexió 7 3Nosotros no somos partidarios de la libertad del trabajo, sino de la libertad en el trabajo, que es la garantía de los derechos de todos 3

Per la seua part, 321 Debate3 parlava també de la bona disposició que en aquest conflicte havia tingut l'anterior governador <alvo Fotelo, explicant que la intransigència dels patrons havia impossibilitat la proposta de sotmetre's a l'arbitratge del Instituto de Normas Sociales i al Fotelo " més apegia que les conclusions del meeting, que ja hem vist abans, foren entregades al governador

D'altra banda, la postura dels obrers catòlics es veia també claresa en una amòlissima carta >ocu&a més de dos columnes senceres al Seridic= titulada 3+a huelga de Bcairente3, signada Ser Mn obrero catòlico que protesta3 i que va publicar el #/ de maig de 192# a la pàgina 2 el 3Diario de Valencia3 >omen&ava la carta >osant de manifestar les postures dels dos agents en conflicte7 els patrons, partidaris de tornar a les llargues jornades laborals i els salaris baixos, i els obrers, que s'hi van oposar oferint una tenaç resistència " mb l'excusa de la irregularitat del subministrament elctric, els patrons retenien >osar >i a la jornada de N hores, 3[...] *haciendo trabajar a los obreros semanas incompletas, que podían ser completas si cedían a trabajar diez horas* " mb la mediació de l'anterior governador <alvo Fotelo es va donar una solució al conflicte, amb treball la setmana completa encara que intensificant la producció fins a uns límits que va haver de fixar l'inspector provincial de treball, 3[...] *tan bien cumplieron los trabajadores, que los patronos de Bcairente, en general, no produjeron queja ninguna*3 Kan sols els senyor Beneyto 3[...] *llevaron a los trabajadores a su tensión máxima por su conducta arcaica de una visión muy económica, pero de escaso sentido social*3

Feguidament va un recorregut dels orígens de la vaga, que ja vam veure a l'article de l'any >assat, amb l'acomiadament d'un obrer després d'una mala contestació a una observació >eta del patró, el recol&ament de la resta d'obriers, la mediació del governador, l'arribada d'esquirols procedents d'Intinyent i la contractació de menors, " articulista advocava Ser una solució consensuada, recordant que no només els patrons eren els qui tenien drets i dignitats " recordava que la resta d'obriers de Bcairent, Ser solidaritat amb els seus companys, s'havien declarat en vaga, i que el governador <abello +a&iedra estava >ent gestions Ser solucionar el >roblema

Per5 no semblava que l'assumpte anara a resoldre's 3*La contumaz intransigencia del patrono se ha puesto nuevamente de relieve. Él tiene su fábrica en marcha con los esquirols, y no necesita de los huelguistas; el que quiera, que le pida trabajo. Por otra parte, muchos de los huelguistas ya están colocados. Realmente no existe huelga porque a él no le afecta*3 " malauradament, més gent com&artia aquesta opinió si la fàbrica estava en marxa, no hi havia vaga "er5 si que existia la vaga Ser aquells obrers >arats, i també Ser a tots aquells que s'havien vist obligats a emigrar a "lcoi i d'altres poblacions i estaven se&arats de les seues famílies "er aix5, reclamava la justícia Ser a tots 3*Y esa justicia, en el caso presente ¿no clama por que marche la fábrica trabajando en ella los obreros antiguos, contenida en sus debidos limites la desbordada autoridad del patrono y cualquiera indisciplina de los obreros por el oportuno estatuto que imponga la autoridad?*3

21 >roblema era que l'autoritat afirmava que la llei no li donava mitjans Ser oposar eixe estatut "leshores l'articulista reclamava la reforma de la llei i que es dictara la real ordre que veia alta Ser oposar en marxa el funcionament dels comit&es >aritaris 3*Es preciso acabar, en aras de la paz social, con que nadie haga lo que le dé la gana, y que patronos y obreros se ajunten a sus deberes [...] Eso de que un patrono pueda disponer de un obrero como cosa de su casa, no se puede sostener cristianamente, pasados los tiempos de esclavitud y servidumbre*3

" continuació es >reguntava Ser la passivitat de les autoritats, que no aplicaven disposicions com la jornada de N hores o el treball dels menors, 3[...] *reduciéndose todo a un paseito de los señores inspectores del Trabajo, sin consecuencias?*3 Kanbé parlava de com se'ls recomanava tornar a la unitat amb els patrons segons el gremi antic, centrat en l'educació dels obrers i

l'exercici \$aternal dels \$atrons, \$er5 ells, 3[...] obreros cristianos, no comulgamos con el Sindicato único para imponer demasías, tiranías y utopías; pero estamos con los obreros y llamamos a los obreros a nuestros Sindicatos para que no prevalezca la injusticia y hacer que la autoridad, por la ley, como es su obligación, nos ampare contra ella3

Cinalit?ava a%irmant que estaven conven&uts de l'avantatge de la \$ro\$ietat \$rivada i de la disci\$lina industrial, \$er5 reclamant 3[...] el respeto a nuestra vida, que es la vida de nuestra familia, y a la retribución justa de nuestro trabajo, que es nuestro derecho de propiedad, lo mismo que las consideraciones que merece nuestra di

La huelga de Bocariente

Se agrava por días este conflicto en aquella población industrial, que de seguir así dejará de serlo, en perjuicio de todos.

Continúa siendo absoluta la huelga general, a pesar de los días transcurridos.

l'article continuava així: *Hace unos días fueron tiroteados unos obreros forasteros, cuando regresaban de noche a Onteniente, sin que por fortuna hubiera nada que lamentar, y dada la situación y la excitación de los ánimos, parece milagro de Dios que no haya ocurrido ya algún lamentable hecho, del que serían las autoridades local y provincial las principales culpables, si no por su pasividad, por su ineptitud para resolver el conflicto* " continuació: *veia una reunió dirigida al governador, al preguntar-se si ensava que encomanant-se a la Junta local de Normas Fociales i augmentant la presència de guàrdies civils i inclús muntant un reten a l'embarcació dels Beneyto. A estava tot resolt " veia que no retenia anar contra el governador, ja que la seua actitud havia estat encaminada a resoldre el conflicte, i per això li demanava que no cedira i continuara lluitant per una solució consensuada i justa per a la vaga. Finalment, a puntava el fet que algunes autoritats i personalitats s'havien dirigit al diputat per a l'arc: a : ui. arro per a demanar-li la seua mediació amb el ministre de Rebrell*

" l'edició vespertina d'aquell 22 de juny de 1934 a l'correspondència de València, *abell + a Siedra lamentava les afirmacions fetes al Diario de València, afirmant que "[...] no pasa día sin que se preocupe de dicho conflicto, hasta el punto que desearía que el que escribió sobre el asunto en el citado diario, fuese a su despacho para comprobarlo* " més, negava que *ora certa a l'afirmació de la presència de la guàrdia civil en la fàbrica dels Beneyto, "[...] ya que no tienen orden de prestar servicio en aquel local* Ser acabar afirmava que *"[...] hubiese sido más fácil solucionar la huelga cuando se declaró y no ahora, después de haber transcurrido nueve o diez meses y haberse creado derechos los obreros que ocuparon las plazas vacantes de los huelguistas*

" l dia següent el Diario de València publicava que el governador s'havia sentit molest per les afirmacions fetes al 5 de juny el dia d'abans, i afirmava que efectivament el governador havia intentat resoldre el conflicte per 5 que sempre s'havia tocat amb la intransigència d'uns i d'altres " més, *abell + a Siedra podia assegurar que en la fàbrica dels Beneyto no estava la guàrdia civil, per 5 "[...] lo que ocurre es que dicha fábrica está situada a siete kilómetros de la población, y como es consiguiente, el camino que a ella conduce y sus alrededores están custodiados para evitar cualquier desmán que pudiera cometerse* Ser *icar-li méslicant al tema, el 2 de juny el Diario de València publicava un telegrama enviat per la societat + a Victoria: *Continúa la**

guardia civil en la fábrica del señor Beneyto. Le ruego su publicación.- La Victoria (que es la sociedad en huelga)

El debat al Congrés dels Diputats

El mes de juliol de 192# va estar marcat sobretot per la intervenció* del diputat catòlic valencià : arcja : ui.arro al Congrés dels Diputats "ix), el diumenge 1 de juliol .a trobem al 3Diario de 4alencia3 que 3*El señor García Guijarro ha anunciado a los ministros de Gobernación y Trabajo una interpelación sobre la huelga general declarada en Bocairente como solidaridad de los obreros con los de la fábrica de tejidos del patrono señor Beneito, en la cual se declaró el personal en huelga hace quince meses. El señor García Guijarro ha marchado hoy a Valencia y el martes regresará a Madrid*

Comés dos dies després el mateix diari publicava que el governador els havia informat que la vaga de Bocairent estava en vies de solució* 3[...] mediante la intervención del teniente coronel de la Guardia civil don Ricardo Salamero, que, percatado del asunto, se dirigió a dicha población. El señor Salamero ha conseguido el que firmen patronos y obreros un pacto, excepto en la fábrica del señor Vañó, que se firmarán en breve las bases de arreglo3 El mateix dia el diari 32l Debate3 anava mes enllà i .a donava la vaga com a solucionada

, alauradament, la vaga no havia finalitzat 2l - de juliol de 192# el 3Diario de 4alencia3 recollia dos notícies referents a la vaga de Bocairent " la pàgina E recollia les declaracions del governador, afirmant que la vaga no s'havia solucionat i que havia quedat en el mateix estat 3[...] por no haber admitido el patrono señor Vañó a cinco huelguistas3

" la pàgina 2 publicava una columna sencera referent a la vaga, amb dos notícies de caràcter diferent 2n una d'elles, titulada 3*Aún no ha habido solución*3, veien constar la peticó* de rectificació* per part dels obrers de Bocairent en referència a la notícia que donava per solucionada la vaga, .a que eixa afirmació no era certa ! coneixien la intervenció* de Falamero i la seua bona disposició*, per5 rebut.aven les bases que s'oferia, 3[...] pues se establecía en ellas la libertad de los patronos de admitir a su voluntad a los huelguistas en todas las fábricas, y ocurrió que las abrieron el lunes por la mañana, pero hubo fábrica en la que trabajaban 25 o 30 obreros y en la que el patrono solo admitía a nueve, seleccionados3, la qual cosa, evidentment, va ser rebut.ada pels obrers 9el que veia a la fàbrica dels Beneyto, per la pèrdua de Falamero es respectava als obrers que havien substituït als vaguistes, amb la promesa del Sr. de que aniria admetent als obrers en vaga a mesura que les necessitats de la producció* així ho recomanaren 7ambé aquesta pèrdua va ser rebut.ada 8inalment la notícia recollia les demandes dels obrers 7 3*Los obreros proponen la admisión de todos los huelguistas en todas las fábricas conforme trabajaban antes del conflicto, en las mismas condiciones de horario, jornal y tarifa; colocar a huelguistas en los huecos que quepan entre todas las fábricas, y los restantes que los ocupe en la suya el señor Beneyto, aunque sea partiendo el trabajo con los que actualmente llenan sus puestos, y que rijan en dicha fábrica iguales condiciones para el trabajo que en las demás*

+l'altra notícia era una carta rebuda per la comissió i enviada pel cardenal primat de

El dia 1/ de juliol l'actualitat de la vaga de Bocairent es va tractar a la sessió del Congrés dels Diputats amb les intervencions del diputat : arcja : ui.arro i del ministre de Creu, senyor <ha\$arieta Fon molts els rotatius que recullen de manera més o menys extensa les intervencions d'ambd*s en les seues edicions dels dies 1/ i 11 de juliol, \$er5 ens centrarem en les edicions del 3Diario de 4alencia3 dels dies 10 i 11 de juliol, a que re\$rodueixen integrament la intervenci* de : arcja : ui.arro i la seua contestaci* a les rectificacions que li va %er el ministre de Creu

: ui.arro va començar la seua allocuci* agraint la \$res(ncia del ministre, amb la qual cosa mostrava la seua \$reocu\$aci* \$er l'estat de la vaga de Bocairent, i es\$erava que %oren ca\$aos de trobar soluci* a un \$roblema *3[...] que puede ir agrandándose hasta tomar proporciones que salgan de la población en que tuvo origen y alcancen a toda una zona de trabajo3* Des\$rés criticava l'actitud dels \$atrons, que amb les seues im\$osicions havien obligat als obrers a doblegar'se als seus dictats 9er exem\$le, amb l'excusa de les di\$cultats del subministrament el(ctric, el \$atr* *3[...] exigía que el obrero trabajara más de las ocho horas, que es la jornada legal, y como estimulante para el obrero le presentaba el señuelo del mayor salario3*, \$er5 malgrat les \$eticions dels obrers d'a.ustar'se a les huit hores que marcava la llei, els \$atrons es van negar 4a haver d'intervenir el governador civil <alvo Fotele, enviant un ins\$ector de treball, \$er5 no es va solucionar el con\$licte Des\$rés \$arlava de que més tard també va haver d'actuar el governador Lrmaechea amb el \$roblema entre el senyor Beneyto i un dels seus treballadors, que va ser l'es\$urna \$er %er esclatar la vaga J com que a una \$oblaci* com Bocairent *3[...] el patrono no tiene ese reconocimiento que la cultura y la grandeza de alma deben prestar a las leyes sociales, el obrero no está protegido ni amparado, porque estas leyes no se cumplen, siendo la fuerza la única que está al lado del patrono3*

: ui.arro continuava la seua intervenci* \$arlant de que a la %àbrica de Beneyto van anar admetent obrers que no eren de Bocairent ni estaven associats ;obers als que de\$ineix com a 3esquirols3 o 3amarillos3-, quan els obrers de Bocairent \$ertanyien en la seua majoria a la <onfederaci* n de los Lbreros <at*licos de +evante +a resta d'obers t(xtils van solidarit?ar'se amb els treballadors de Beneyto i van anar a la vaga ;diu que de E// a 8// treballadors= "ix) que es donava la curiosa circumstància de que els treballadors de Bocairent estaven en vaga i *3[...] los patronos sólo han admitido a una cuarta parte en aquellas fábricas en que se trabaja, dándose el fenómeno de que todas las fábricas están cerradas, excepto la originaria de la huelga, que es la del señor Beneyto. Este trabaja todavía con obreros esquirols, que no son de la Confederación3*, i els obrers en vaga, \$ertanyents a la confederaci* *3[...] no quieren ir más allá de los límites quóàE20¿;;JUeTEEUáTàN2zEJ?P nEóàE20¿;;JUeTEEUá?UjTà32P@EUEUáTàN2zEJ?UjTàN2*

: arc)a : ui.arro \$regava al ministre de Kreball que intervinguera en el conflicte 3[...] *llegando hasta a ejercer la presión que todo Gobierno puede ejercer con la clase patronal y con las mismas representaciones obreras para hacerles ver la necesidad de solucionar esta agudísima crisis*, i que de no ser aix), \$odria donar1se el cas que els obrers de Bocairent decidiren a1liar1se a sindicats o %ederacions més grans \$er aix) obtenir la .ust)cia que buscaven, arribant incl>s a a1liar1se a la <on%ederaci*n : eneral del Kraba.o 3[...] *y ya serían otras las cuencas de alrededor, sería la cuenca de Alcoy, y hasta la de Valencia, las que les apoyarían, y entonces tendríamos que rendirnos ante el hecho de que el único medio de obtener la razón que propugnan las leyes, es la violencia*3 Fi el conflicte s'estenia a d'altres \$oblacions, la seua soluci* seria encara més di%)cil

"ssenyalava que la intervenci* del tinent coronel Falamero \$resentava unes bases totalment inadmissibles, i que les \$eticions dels obrers eren .ustes i a.ustades a la llei, com .a hem vist abans " %egia que coneixia la intenci* del ministre d'enviar un re\$representant es\$pecial del Instituto de !e%ormas Fociales \$er a %er d'enlla& entre les dos \$arts 3[...] *quizá por el hecho de no estar sugestionado por el amor propio y no estar en contacto con aquellos elementos y no respirar aquella atmósfera, que ya ha llegado a ser de odio entre unos y otros*3 Cinalit?ava el seu \$arlament demanant al ministre <ha\$a\$rieta que la intervenci* no es \$odia demorar i aix) s'evitarien com\$licacions i lamentacions

Des\$rés de la contestaci* del ministre de Kreball, que veia d'una manera di%erent el conflicte ;\$er exem\$le, a1firmava que l'alcalde de Bocairent, \$resident de la Gunta +ocal de !e%ormas Fociales, e%ectivament era \$atr*, \$er5 no de la localitat= i a %egia que el governador de 4al(ncia li havia comunicat que havia recavat dels \$atrons unes bases que estaven en estudi dels obrers, : arc)a : ui.arro li re\$licava amb algunes recti%icacions a la seua contestaci* 2n \$rimer lloc li reconeixia que no era incom\$atible el càrrec de \$resident de la Gunta +ocal de !e%ormas Fociales amb el %et de ser \$atr*, i que l'alcalde de Bocairent no era \$atr* a la localitat, 3[...] *pero tiene su fábrica en término de Onteniente, lindando con Bocairente, y siendo de la misma clase las industrias, ¿no ha de haber una incompatibilidad moral [...], una incompatibilidad nacida de la solidaridad que existe entre patronos de la misma industria, que por vivir en la misma localidad, como sucede en Bocairente, como sucede en Onteniente y casi sucede en Alcoy, están en más estrecha armonía, en relación más constante que en las grandes urbes, que en los grandes centros industriales, donde suelen estar más diseminados?*3

" %egia : ui.arro que com\$renia la dificultat que moltes vegades hi havia en a\$licar la legislaci* social, \$er5 que quan era \$recisament des del costat dels \$atrons d'on venien totes les desigualtats 3[...] *el Poder público ha de ponerse siempre de parte de la clase trabajadora, no con coacciones materiales pero [...] deben reconocer la razón que asiste a los obreros y rendirse a ella, por ser la que el Poder público debe defender*3 " continuaci* \$arlava negativament de la intervenci* \$arcial d'algunes autoritats que 3[...] *llenaron las fábricas de guardia civil. Aunque la guardia civil no hiciera además alguno de fuerza, es evidente que su sola presencia constituía una fuerte coacción sobre los obreros*3

Feguidament es congratulava de la \$reocu\$aci* que el ministre <ha\$a\$rieta havia demostrat, i es\$erava que la im\$arcialitat del delegat del Instituto de !e%ormas Fociales a.udara a solucionar el conflicte +>ltima de les seues intervencions %eia re%er(ncia al telegrama que el ministre de Kreball havia rebut del governador de 4al(ncia, on li a1firmava que estava en \$ossessi* de les bases \$atronals que devien debatre els obrers " l res\$ecte, : arc)a : ui.arro es \$reguntava7 3¿por qué las bases no han de ser formuladas por los obreros, para ser sometidas a los patronos, al revés de lo que suele suceder siempre? Además las bases patronales están siempre atrincheradas detrás del amor propio y de la irreductibilidad, y esto es un obstáculo para la solución de toda clase de conflictos. Creo que estamos en la obligación de convencer a la clase patronal de que la mayoría de las pretensiones de los obreros son justas y deben ser atendidas3,

...a que els obrers, que s'havien federat per aconseguir millores en la seua situació*, si es veien menyspreats i que no s'atenien les seues peticions, [3...] puede llegar un día, en que, para conseguir sus reivindicaciones, pasen de los procedimientos legales a los ilegales, se salgan de la ley y acudan a la violencia

La finalització de la vaga

" Finals de juliol de 1923 la vaga quedava solucionada "ix) ho publicava [3+a <correspondencia de Valencia] el dia 27 [3] *La huelga de obreros de las fábricas de Bocaliente, que llevaba 14 meses de existencia, ha quedado ya solucionada, según ha comunicado el Alcalde de aquella población al Gobernador Civil. Hoy han reanudado el trabajo los obreros en las mismas condiciones que antes de plantearse el conflicto. Únicamente ha dejado de trabajarse en las fábricas de Eduardo Juan y Ginés Vañó, en las cuales, por convenio entre patronos y obreros, se reanudarán las tareas dentro de unos días* El dia 20 de juliol [3+a <provincias] publicava el telegrama que li havia enviat el alcalde de Bocaliente al Governador civil [3] *Hoy reanudado el trabajo en la fábrica Vañó, quedando sin trabajar hasta nueva orden la de Hijos Eduardo Juan. Reina tranquilidad, y omitiré parte diario caso no ocurrir novedad* En aquesta última emissió es referia la reina un dia més tard, tal i com havien acordat patrons i obrers

" Regirem per a finalitzar que al mes d'octubre de 1923, en concret el dia 5, tant [2] Debate com [3+a <correspondencia de Sabá] publicaven que el President de la societat [4] victòria havia dirigit una carta al President del Directori Militar[#], en la que sol·licitava [3...] *la copilación de las leyes sociales ligadas por lo amplio y general del contrato de trabajo, moldear la organización profesional, base principalísima de la ordenación pública, la elaboración del estatuto especial de cada profesión y la solución de las diferencias que surjan dentro de las mismas entre los intereses opuestos* Proclamava la llibertat que devien tindre tant obrers com patrons per a formar associacions privades, assenyalant la necessitat de formar [3...] *organismos públicos gobernados por la representación proporcional de todos, bajo la presidencia de la autoridad, con jurisdicción para imponer su fallo definitivamente, circunscribiéndose a la aplicación de las leyes y de los estatutos aprobados, dejando al margen la realización de otros ideales* Per acabar demanava la supressió del decret del 1 d'agost de 1923, dictat per regular la intervenció de l'Estat en els conflictes de treball, que en la pràctica no havia servit [3...] *sino para complicar más las cuestiones con un burocratismo inútil y entorpecedor*

" cabem així) l'anàlisi d'aquesta etapa tant convulsa al nostre país, que finalment es va poder solucionar per5 que va deixar encara latents els problemes entre patrons i obrers, i que malauradament no tardaria en manifestar-se en nous conflictes, que van tindre el seu col·loc en els esdeveniments ocorreguts a partir de l'esclat de la guerra civil al juliol de 1938

G " J ! L 4 " QR ! 2 J :

BJB+JL : ! " CJ "

- " culliber ; " sociació < cultural + le * Jb (ric de Bocaliente=7 http://www.ttt.aculliber.com

- Biblioteca virtual de prensa Districa TTT /rensa/historica mcu es

³ El Directori Militar de Primo de Rivera s'havia instaurat a Espanya després del cop d'estat efectuat pel mateix entre el 13 i el 15 de setembre de 1923, amb l'aquiescència del rei Alfons XIII. Format per 8 generals, les preocupacions del Directori eren el greu problema del Marroc, el terrorisme, l'agitació del proletariat, el separatisme català, la impietat religiosa, el caos econòmic i la corrupció dels polítics, com així ho assenyalava el manifest dirigit als espanyols.

- Demeroteca Digital Biblioteca Nacional de Espanya
- TTT bne eses<atalogosDemerotecaDigital
- Disana Directorio y recolector de recursos digitales TTT hisana mcu es
- < " I KR < " FK2++L, , iguel, *Filà de Moros Marins*, 1E/ anys , oros i <ristians Bocairent 1N8/1 2/1/, ed "ssociaci* de Cestes de , oros i <ristians a Fant Blai, Bocairent 2/12, \$s 1#811-9
- : " I DJ" J < "+" BMJ : , Gose\$, *La industria textil de Ontinyent durante la primera guerra mundial*, dins "Imaig, 2studis i Documents, H4, Lntinyent, 1999
- , J! , L I K"+K, 4icente ! , 3*Elecciones, partidos y políticos en la Valencia del siglo XX*, Distoria de la Di\$utaci*n de 4alencia, dir , anuel <hust, ca\$)tulo 1# ed Di\$utaci* de 4alencia, 199E
- F " IU : R , 2U, 4icente , anuel, *El distrito electoral de Enguera (1846-1923)*, 9rograma de Ciestas 9atronales de 2nguera 2/1E, ed , J "yuntamiento de 2nguera, 2/1E, \$s 118111N
- F " KL ! ! 2F < "+" BMJ : , 4icent, *La sociedad 'La Victoria'*, dins Bocairent en %estes de Fant "gust), 2//1
- F " KL ! ! 2F < "+" BMJ : , 4icent, *Una ullada a Bocairent des de les primeries del segle XX*
- FL+2! , L+JI " , "bel i C2!!2 9M2!KL, Gose\$1", *Història de la Vila de Bocairent*, ".untament de Bocairent, 2//#
- 1 42!DV I "4" !!L, 4icent i D2+: "DL F" I <DJF, <arles, *Indústria, guerres i revoltes. Aproximació a la indústria tèxtil i a la societat al primer terç del segle XX a Bocairent*, dins Krames, ! revista d0Dist5ria de Bocairent, n>m 1, Bocairent, 2//2, \$s 1N12N